

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

BRNO 1981

Sternum	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Scapula	71	185	62	-	1	-	2	3	3	2	-	-	-	1	330
Humerus	91	210	106	1	2	2	6	5	1	1	-	-	-	-	425
Radius	116	91	101	6	-	1	-	1	6	4	-	-	-	-	326
Ulna	55	140	22	-	-	-	-	1	2	3	3	-	-	-	226
Os carpi	59	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64
Metacarpus	45	31	32	11	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	123
Pelvis	83	78	64	3	-	-	-	-	4	2	-	-	1	-	235
Femur	102	95	26	3	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	231
Patella	15	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	17
Tibia/fibula	97	143/14	116	2	-	-	6	2	5/1	-	-	1	1	-	388
Ossa tarsi	19	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
Talus	85	66	18	2	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	174
Calcaneus	80	42	18	2	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	147
Metatarsus	70	26	36	5	-	-	4	1	-	3	1	-	-	-	146
Ph. proximalis	119	28	4	2	-	-	-	-	4	5	-	-	-	-	162
Ph. media	60	10	-	7 ^{v/}	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	81
Ph. distalis	23	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	27
Celkem	1.666	2.162	984	72	13	5	23	15	46	41	2	2	2	2	5.035
Neurčitelné															3.969
Celkem															9.004

^{s/} Paroh

^{v/} v tom zahrnut 1 ks os sesamoideum

Tierknochen auf dem Burgwall in Mikulčice aus der Grabungssaison 1975 / Bez. Hodonín/. Im Verlaufe der Grabungssaison 1975 hat man auch osteologisches Material von Haus- und freilebenden Tieren gewonnen, dessen Übersicht der Inhalt von Taf. 1 ist. Die Einteilung in einzelne Teile des Skelettes ist auf Taf. 2 angeführt. Das gewonnene Knochenmaterial tritt nicht aus dem Rahmen der bisherigen Ergebnisse, die während der vorhergehenden Grabungen auf dem slawischen Burgwall in Mikulčice gewonnen wurden.

VÝZKUM POHŘEBIŠŤ Z 8. - 11. STOL. A PRAVĚKÝCH A SLOVANSKÝCH SÍDLIŠŤ V PRUŠÁNKÁCH V R. 1979.

/okr. Hodonín/

Zdeněk Klantica, AÚ ČSAV Brno

V roce 1979 pokračoval výzkum v Prušánkách. V letech 1975 a 1978 zde bylo prozkoumáno při systematickém předstihovém výzkumu v souvislosti s přípravou rozsáhlých melioračních úprav celkem 150 slovanských hrobu a 20 převážně pravěkých sídlištních objektů. Práci se zúčastnil v r. 1979 stejný tým pracovníků výzkumu v Mikulčicích jako v minulých letech.

Plošným odkryvem i navazující sondáží mohly být stanoveny okraje pohřebiště na východní a jižní straně, kam hroby dále nepokračují. Pohřebiště, které bylo zkoumáno v minulých letech pod vodárenskou věží se rozšiřuje dále jihozápadním směrem. Zde bylo odkryto v r. 1979 dalších 75 hrobu. Pokud se na zkoumané ploše narazilo na sídlištní objekty, jednalo se převážně o jámy únětické kultury; žádný z objektů nepatřil

do období současného s pohřebištěm.

Při melioračních pracích, prováděných v blízkosti zkoumaného pohřebiště, došlo v průběhu roku k objevu dalších dílčích nalezišť. Asi 200 m jihozápadně od vodárenské věže, při severním okraji větroly - mu, bylo objeveno 15 hrobů /pohřebiště II./, které mají poněkud odlišný charakter než I. pohřebiště, zkoumané pod vodárenskou věží. Dále se narazilo na dvě skupiny sídlištních objektů. První z nich se nachází asi 200 m západně od vodárenské věže, druhá leží při levé straně silnice z Prušánky do Mor. Žižkova, 400 m severozápadně od věže vodárny. Na obou místech bylo narušeno téměř 30 sídlištních objektů, převážně zemnic. Některé jsou pravěké, ale většina je slovanských. Podle předběžného určení zachráněného materiálu jsou současné s pohřebištěm I. Ve druhé skupině objektů, u silnice, byly zachráněny kostrové hroby, mezi nimi hrob 173, který obsahoval šest bronzových náušnic, některé s velkým dutým bubínkem na dolní části obloučku. Plošný odkryv v těchto místech může rozhodnout, zda jde o III. pohřebiště, nebo pouze o ojedinělé hroby, související se zánikovým horizontem slovanského sídliště. Otázku vzájemných vztahů mezi I. a II. pohřebištěm bude možno řešit až po uzavření výzkumu. Podle materiálu, který máme dnes k dispozici se zdá, že rozdíly mohou být způsobeny odlišným sociálním a chronologickým řazením obou pohřebišť. Na I. pohřebišti je převážně starší materiál a pohřebiště má více "vesnický" charakter. Ve třech hrobech na II. pohřebišti byly nalezeny denáry z 11. století, v jednom případě spolu se stříbrnou esovitou záušnicí. Zajímavý je v této skupině hrob, v němž byl stříbrný gombík s drobnou granulací a zejména hroby s ostruhami a s mečem. Je však třeba si uvědomit, že pro srovnávání máme k dispozici zatím jen útržkovitý materiál, tedy částečně prozkoumané pohřebiště I. s dosud známými 225 hroby a 15 hrobů ojediněle narušených na pohřebišti II.

Na části I. pohřebiště, kde bylo v roce 1979 prozkoumáno 75 hrobů, jsou opět nejčastějším nálezem náušnice, celkem 76 kusů, z toho 4 pozlacené, 11 stříbrných a 56 měděných. Méně než v loňském roce je zastoupena keramika, 26 kusů, zato se objevují ve větší míře sekery, vědérka, první ostruhy a kopí, často se v hrobech vyskytují vajíčka a z dosavadních osmi se počet hrobů s výklenky zvýšil na 13. Velmi důležitým nálezem je depot velkomoravských železných předmětů, objevený na jižním okraji pohřebiště, asi 20 m od posledního hrobu v této části. Skládal se ze šesti srpů, dvou vinařských nožů, vrtáku, kopy a dvou seker, nalezených v hloubce 60 cm pod dnešním povrchem. Nejblíže slovanské sídlištní objekty jsme zachytili téměř 500 m od místa nálezů, nelze proto vyloučit jeho kultovní souvislosti, jak na to upozornil B. Novotný.

Grabung von Gräberfeldern aus dem 8. - 11. Jahrhundert und von prähistorischen sowie slawischen Siedlungen in Prušánky /Bez. Hodonín/ im Jahre 1979. In den Jahren 1975 und 1978 wurden hier insgesamt 150 slawische Gräber /Gräberfeld I./ und 20 prähistorische Siedlungsobjekte untersucht. Zu dem Gräberfeld unter dem Wasserturm /I./ hat man im Jahre 1979 weitere 75 Gräber und einige Siedlungsobjekte abgedeckt, von denen kein in den mit dem Gräberfeld gleichzeitigen Abschnitt gehörte. Ungefähr 260 m südwestlich von dem Wasserturm wurde ein weiteres Skelettgräberfeld /II./ entdeckt, das einen etwas unterschiedlichen Charakter als das I. hat. Hier hat man 15 Gräber untersucht. Ferner stiess man auf zwei Gruppen von Siedlungsobjekten. Die erste von diesen liegt ca 200 m westlich vom Wasserturm und die zweite an der linken Strassenseite von Prušánky nach Mor. Žižkov, 400 m nordwestlich vom Wasserturm. Auf beiden Stellen waren fast 30 Siedlungsobjekte, überwiegend slawische Erdhütten, gestört worden. Nach der vorläufigen Bestimmung des geborgenen Materiales sind diese gleichzeitig mit dem Gräberfeld I. In der Gruppe bei der Strasse wurden Skelettgräber geborgen. Darunter Grab 173, das sechs bronzene Ohringe enthielt, einige mit einer grossen hohlen Trommel am unteren Teil des Reifens. Eine Flächenabdeckung an diesen Stellen kann entscheiden, ob es sich um ein III. Gräberfeld oder nur um vereinzelte Gräber handelt, die mit dem Wüstungshorizont der slawischen Besiedlung zusammenhängen. Die Frage der gegenseitigen Beziehungen zwischen dem I. und II. Gräberfeld wird man erst nach Abschluss der Grabung lösen können. Nach dem Material, das uns heute zur Verfügung steht, hat es den Anschein, dass die Unterschiede durch eine unterschiedliche soziale sowie chronologische Einreihung der beiden Gräberfelder verursacht werden konnten. In drei Gräbern auf dem II. Gräberfeld fand man Denare aus dem XI. Jahrhundert, in einem Falle gemeinsam mit einem silbernen S-förmigen Ohring. Interessant ist in dieser Gruppe ein Grab, in dem ein silberner Kugelknopf mit feiner Granulation war und besonders die Gräber mit Sporen und Schwert. In dem Teil des I. Gräberfeldes, wo im Jahre 1979 fünfundsiebzig Gräber untersucht worden waren, sind wiederum der häufigste Fund Ohringe, insgesamt 76 Stück, davon 4 vergoldet, 11 silberne und 56 kupferne. Verhältnismässig weniger als im vorigen Jahre fand man Keramik, insgesamt 26 Stück. Dafür kommen in einem grösseren Ausmasse Axte, Eimer, erste Sporen und Lanzen spitzen vor, häufig treten in den Gräbern Eier auf und von den bisher acht Gräbern mit Nischen, erhöhte sich ihre Zahl auf 13. Ein sehr wichtiger Fund ist das Depot grossmährischer eiserner Gegenstände, das man am südlichen Rande des Gräberfeldes entdeckte. Dieses bestand aus sechs Sicheln, zwei Weinmessern, einem Bohrer, einer Sense und zwei Axten.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: doc. Dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě: závěsný zámek ze středověkého hrádku Kepkova
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné